

Posudek na diplomovou práci Aleny Kotšmídové
Proměny ženských hrdinek knížek lidového čtení. Velmi utěšená a kratochvilná historie o krásné panně Mageloně a její hrdinka z hlediska kurtoazního ideálu

Alena Kotšmídová si pro svou diplomovou práci vybrala k interpretaci jeden z narativů, jež jsou svou genezí spjaty se západoevropskou středověkou, resp. pozdně středověkou rytířskou (a to převážně kurtoazní) epikou a jež později, tj. často po celý raný novověk a mnohdy i poté, cirkulovaly v českém prostředí v podobě knížek lidového zábavného čtení. Právě toto podnítilo diplomandku k poměrně odvážné otázce, nakolik a případně v jaké podobě se v pojetí hlavní hrdinky české raně novověké knížky o krásné panně Mageloně uchovala koncepce (ideální) ženy typická pro kurtoazní milostné romány, a to přesto, že kurtoazní ideál musel být původci českého textu o Mageloně i jeho dobovému čtenářstvu časově a kulturně již velmi vzdálený. Takové téma diplomové práce lze na první pohled vnímat až jako provokaci – vždyť kurtoazní slovesné projevy v češtině, a to zejména právě projevy epické, nejsou nijak výrazněji pramenně doloženy, a nadto se u dochovaných staročeských veršovaných rytířských eposů již opakovaně konstatovalo, že na rozdíl od svých cizojazyčných předloh namísto reprezentace kurtoazního rytířského kodexu akcentovaly spíše morální ponaučení kurtoaznímu ideálu dosti vzdálené a libovaly si především ve fantastických a dobrodružných motivech. Navíc se narativ o Mageloně dostal do jazykově českého prostředí zřejmě až v době, kdy již kurtoazní diskurs nebyl ani v českých zemích, ani jinde v Evropě aktuální, a jeho textové dochování je rovněž do značné míry problematické (český text o Mageloně je poprvé doložen, i když jen nepřímo, ve druhé polovině 16. století, jeho nejstarší úplné znění se ovšem dochovalo až ve vydání z r. 1780). Diplomandka také dlouhou a složitou genezí narativu o Mageloně – od středověké francouzské orální tradice přes nejstarší známé zápisy francouzského milostného románu z poloviny 15. století, německé raně novověké zpracování až po českou knížku lidového zábavného čtení – ve stručnosti a za pomoci zahraniční odborné literatury připomíná (viz kapitulu 1).

V první části diplomové práce (kapitoly 2 – 4) A. Kotšmídová prokazuje solidní znalost relevantní odborné literatury dostupné v češtině k fenoménu kurtoazie a kurtoazní literatury v Evropě včetně českých zemí i k fenoménu knížek lidového čtení. Představuje poměrně obsáhle badatelskou diskusi cca posledních sta let v obou daných oblastech a snaží se přitom zaujmout vlastní kritický postoj. Vzhledem ke zvolenému tématu zde chybí snad jen soustředěnější pozornost věnovaná poetice literární postavy v předmoderní slovesnosti.

Těžiště diplomové práce tvoří interpretace zvoleného textu (viz kapitulu 6), kde se diplomandka projevuje jako pozorná čtenářka české knížky o krásné Mageloně a pokouší se o interpretaci daného narativu zejména prostřednictvím detailní a poučené analýzy hlavní ženské postavy. Jejím cílem je v českém raně novověkém textu, resp. jeho textové podobě z konce 18. století (dostupné v edici J. Kolára z r. 2000) identifikovat přítomnost kurtoazních motivů, a tak obhájit svou tezi, že hlavní téma české knížky o Mageloně, tj. láska mezi Magelonou a Petrem, vykazuje typické rysy lásky dvorské (amor curtoise). Daří se jí tedy poměrně přesvědčivě doložit, že navzdory výše popsaným transferům jazykovým, žánrovým a funkčním (orálně tradovaná pomístní pověst s výraznou memorativní a sebeprezentační funkcí – milostný román pro aristokracii – knížka lidového zábavného čtení) je kurtoazní ideál v modelaci hlavní hrdinky českého textu o Mageloně z konce 18. století stále postižitelný. Diplomovou práci A. Kotšmídové tak lze číst jako dílčí příspěvek k fenoménu „dlouhého trvání“ kurtoazního ideálu, resp. některých jeho stěžejních aspektů v evropské slovesné kultuře.

V práci psané kultivovaným stylem zůstalo jen několik zbytečných drobných textových nejednotností: viz např. psaní datačních údajů ve zkrácené podobě (r., stol.) a

v plném znění (oba způsoby se střídají např. na s. 16 a 23), totéž lze konstatovat u psaní číslovek číslicí a slovy, občas je namísto pomlčky užít spojovník.

Jako školitelka velmi oceňuji samostatnost diplomandky, kterou mj. prokázala i při výběru tématu své práce a jeho precizování. Úhrnem konstatuji, že diplomovou práci Aleny Kotšmídové **doporučuji** k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako **výbornou**.

V Praze 3. září 2014

Mgr. Marie Škarpová, Ph.D.